

تاریخ

۱-گزینه «۳» - مورد «الف» نادرست است. نخستین مراکز تمدنی در ۳۵۰۰ ق. م در این مناطق شکل گرفت. (نادرستی الف و رد گزینه‌های «۱» و «۴»)

مورد «ب» نادرست است. یکی از دستاوردهای برجسته تمدن مصر باستان، ابداع خط‌های مختلف هیروگلیف و دموتیک بود. (نادرستی «ب» و رد گزینه‌های «۱»، «۲»)

مورد «ج» نادرست است. در عصر سلسله «هان» انتخاب مأموران دولتی بر پایه اصول و تعالیم کنفوسیوس انجام می‌شد. (نادرستی «ج» و رد گزینه «۲»)

مورد «د» کاملاً درست است. (درستی «د» و تایید گزینه «۳» و پاسخ سوال)
(دکتر رضوی خراسانی) (پایه دهم - درس چهارم و پنجم - تمدن‌های نخستین، تمدن مصر، سلسله هان، ظهور تمدن - شکل‌گیری تمدن، دستاورد برجسته، کنفوسیوس، پیدایش شهرها در چین - صفحه ۳۵ تا ۴۱) (دشوار)
۲-گزینه «۱» - موارد «الف» و «د» درست هستند. جست‌وجوی شواهد و مدارک تاریخی و تحلیل و تفسیر علت‌ها، آثار و نتایج رویدادها، قوه درک و مهارت اندیشه‌ورزی را افزایش می‌دهد. (درستی «الف» و رد گزینه‌های «۲» و «۴»). به تدریج تا اواخر دوره گردآوری خوراک توانایی بشر در سخن گفتن و اندیشیدن تکامل یافت. (درستی «د» و تایید گزینه «۱») بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: گاه‌شماری هجری قمری بر پایه گردش ماه به دور زمین تنظیم شده است. (نادرستی «ب» و رد گزینه «۲»)

گزینه «۳»: در مرحله شناسایی و کشف از این ابزارهای پیشرفته استفاده می‌شود. (نادرستی «ج» و رد گزینه‌های «۲»، «۳» و «۴»)
(دکتر رضوی خراسانی) (پایه دهم - درس اول تا چهارم - تاریخچه گاه‌شماری، مراحل کار باستان‌شناسی، دوره گردآوری خوراک - منبع شناخت و تفکر، گاه‌شماری قمری، شناسایی و کشف، سخن گفتن - صفحه ۹، ۱۲، ۲۴، ۳۳) (دشوار)

۳-گزینه «۴» - در کتاب درسی در بیان مهم‌ترین پیامدهای «کشاورزی» اولین مورد را دست برداشتن از دوره گردی و ایجاد نخستین روستاها به عنوان سکونتگاه‌های دائم، ذکر کرده است. (درستی گزینه «۴» و پاسخ سوال) بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دومین پیامد کشاورزی و یا به عبارتی «انقلاب کشاورزی» است. (نادرستی «۱»)

گزینه «۲»: پیامد سوم کشاورزی بود. (نادرستی گزینه «۲»)

گزینه «۳»: پیامد و نتیجه سوم انقلاب کشاورزی یعنی دادوستد میان روستاهای دور و نزدیک بود. رونق داد و ستد زمینه آشنایی مردم مناطق مختلف را با آداب و رسوم، مهارت‌ها و اندیشه‌های یکدیگر فراهم آورد.

۴-گزینه «۴» - به گمان برخی باستان‌شناسان، سومریان مخترع خط بوده‌اند و نخستین نوشته‌های جهان متعلق به آنان است. (درستی گزینه «۴» و پاسخ سوال) بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دولت‌شهرهای سومری اغلب با یکدیگر در حال رقابت و جنگ به سر می‌بردند. (نادرستی گزینه «۱»)

گزینه «۲»: نام دورآنتاش نادرست است. این شهر، نام یکی از شهرهای ایلامی است. شهرهای مهم سومر عبارتند از: اور، اوروک، لاکاش و کیش. (نادرستی گزینه «۲»)

گزینه «۳»: صنعتگران سومری علاوه بر مهارت در سفالگری، در ساخت ابزار و جنگ‌افزارهای مفرغین نیز ماهر بودند. (نادرستی گزینه «۳»)
(دکتر رضوی خراسانی) (پایه دهم - درس چهارم - سومر - دستاوردهای سومریان - صفحه ۳۶) (متوسط)

۵-گزینه «۴» - اسناد و منابع آرشویی از مهم‌ترین منابع پژوهش تاریخی به شمار می‌آیند. (درستی «ج»)

آرشئو ملی هر کشور محل نگهداری اسناد و مدارک با ارزش و معتبر مربوط به آن کشور است. (درستی «د» و درستی گزینه «۴»)

گزینه «۱» و «۳»: مورد «الف» نادرست است؛ زیرا این روزنامه در سال (۱۲۵۳ ق) منتشر می‌شد. (نادرستی «الف» و رد گزینه‌های «۱» و «۳»)

گزینه «۲»: مورد «ب» نادرست است؛ زیرا در دوره قاجار برخی از روزنامه‌نگاران به دلیل ماهیت استبدادی حکومت قاجار و نبود آزادی بیان، در خارج از کشور اقدام به نشر روزنامه‌هایی به زبان فارسی کردند. (نادرستی «ب» و رد گزینه‌های «۱» و «۲»)

(دکتر رضوی خراسانی) (پایه دوازدهم - درس اول - نشریات و اسناد و منابع آرشئو - نشریات قاجار، آرشئو ملی - صفحه ۱۲ و ۱۳) (متوسط)

۶-گزینه «۱» - محتوای گزینه «۱» ناظر بر «بینش تاریخ‌نگاری جدید» است و نه روش تاریخ‌نگاری جدید. اساس کار تاریخ‌نگاری سنتی، غالباً بررسی زندگی پادشاهان و شرح فتوحات آنان بود اما در بینش تاریخ‌نگاری جدید، به برخی از جنبه‌های سیاسی، نظامی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی حیات انسانی بیشتر توجه می‌شود. (نادرستی گزینه «۱» و پاسخ سوال) بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۲» و «۳» و «۴» همگی از اصولی است که روش و شیوه تاریخ‌نگاری جدید بر آن استوار است.

(دکتر رضوی خراسانی) (پایه دوازدهم - درس اول - تغییر در روش تاریخ‌نگاری - روش و بینش تاریخ‌نگاری جدید - صفحه ۶) (دشوار)

۷-گزینه «۴» - اعزام دانشجویان ایرانی به خارج و تحصیل تاریخ به شیوه علمی در دانشگاه‌های اروپا و آشنایی آنان با تاریخ‌نگاری جدید اروپا، نه تنها در کتاب نیست بلکه از زمینه‌های تاریخ‌نگاری جدید هم محسوب نمی‌شود. (نادرستی گزینه «۴» و پاسخ سوال)
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» همگی از زمینه‌های پیدایش تاریخ‌نگاری جدید محسوب می‌شوند. به جز موارد داده شده عواملی دیگر نظیر، تأسیس مدرسه دارالفنون و ایجاد دارالطباعة دولتی و دارالترجمه همایونی در دوره ناصرالدین شاه و فعالیت‌های محمد حسن خان اعتمادالسلطنه در دوره ریاست ایشان بر دارالترجمه و ترجمه کتاب‌های گوناگون که بخشی از آنان نوشته‌های تاریخی بودند، نقش مهمی در آشنایی نویسندگان و مورخان ایرانی با بیش و روش مورخان اروپایی داشت.

(دکتر رضوی خراسانی) (پایه دوازدهم - درس اول - تاریخ‌نگاری جدید - زمینه‌های پیدایش - صفحه ۳) (متوسط)

۸-گزینه «۴» - گسترش کشفیات باستان‌شناسی در ایران، منابع نوینی را پیش روی مورخان قرار داد و زمینه تحولی عمیق و اساسی را در تاریخ‌نگاری فراهم آورد. (درستی گزینه «۴» و پاسخ سوال) لازم به ذکر است که گسترش کشفیات باستان‌شناسی از عوامل زمینه‌های پیدایش تاریخ نگاری نیز به شمار می‌آید. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: از عوامل و زمینه‌های پیدایش تاریخ‌نگاری جدید بود. اما پاسخ موضوع سوال نیست. (نادرستی گزینه «۱»)

گزینه‌های «۲» و «۳»: محتوای این گزینه‌ها هم، از زمینه‌های پیدایش تاریخ‌نگاری جدید به شمار می‌آیند زیرا ترجمه‌های این مراکز به ویژه دارالترجمه همایونی در دوره ریاست محمد حسن خان اعتمادالسلطنه بر این مرکز، تاثیر به سزایی در آشنایی نویسندگان و مورخان ایرانی با بینش و روش مورخان اروپایی داشت. با وجود این اهمیت‌ها، پاسخ موضوع سوال نیستند. (نادرستی گزینه «۲» و «۳»)

(دکتر رضوی خراسانی) (پایه دوازدهم - درس اول - گسترش کشفیات باستان‌شناسی - تحول عمیق در تاریخ‌نگاری - صفحه ۳ و ۴) (متوسط)

۹-گزینه «۴» - جنگ جهانی اول و دوم و اشغال ایران، جنبش ملی شدن نفت و انقلاب مشروطه و انقلاب اسلامی، تاثیر عمیق در بینش مورخان ایرانی گذاشتند و توجه آنان را به دیدگاه‌ها و جنبه‌های گوناگون علل و نتایج این وقایع جلب کردند. لذا این گزینه ناظر بر بینش مورخان است. (نادرستی گزینه «۴» و پاسخ سوال) بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» همگی از جمله عواملی هستند که در گسترش و ارتقای روش تاریخ‌نگاری جدید موثر بودند. (دانش‌آموزان ارجمند مقوله روش و بینش تاریخ‌نگاران جدید بسیار با اهمیت است و طراحان برای آگاهی از درک درست شما از این دو مقوله «روش» و «بینش» چنین سوالات چالشی را مد نظر قرار خواهند داد.)

(دکتر رضوی خراسانی) (پایه دوازدهم - درس اول - روش تاریخ‌نگاری جدید - عوامل گسترش تاریخ‌نگاری جدید - صفحه ۶) (متوسط)

۱۰-گزینه «۴» - مورد «الف» نادرست است. خاوری شیرازی به حقیقت‌نویسی و مختصر نویسی علاقه نشان داد و تملق‌گویی را نکوهش کرد. (نادرستی «الف» و رد گزینه‌های «۱» و «۳»)

مورد «ب» نادرست است. میرزا محمد جعفر خورموجی از مورخان عصر ناصری نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است. (نادرستی «ب» و رد گزینه‌های «۱» و «۲»)

مورد «ج» نادرست است. انقلاب مشروطه ایران تاثیر عمیقی بر دگرگونی بینش مورخان ایرانی داشت. (نادرستی «ج» و رد گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳»)

مورد «د» درست است. میرزا فتحعلی آخوندزاده (۱۲۹۵ - ۱۲۲۸ ق)، یکی از متفکران دوره قاجار، با اینکه مورخ نبود، تاریخ‌نویسی سنتی را به شیوه علمی نقد کرد. (درستی «د» و گزینه «۴»)

(دکتر رضوی خراسانی) (پایه دوازدهم - درس اول - تاریخ‌نگاری - انتقاد به تاریخ‌نگاری سنتی، بینش تاریخ نگاری جدید - صفحه ۵ و ۶) (متوسط)